

Onderwerp	Datum
Bod van gemeente Tilburg	3 april 2019
Ons kenmerk	Uw kenmerk

	Doorkiesnummer
	14 013
E-mail	Fax
	013 542 93 96
Postadres	Bezoekadres
Postbus 90155	Spoorlaan 181
5000 LH Tilburg	

Geachte heer/mevrouw,

De gemeente Tilburg werkt op tal van gebieden voortvarend samen met uw waterschap. Wij verheugen ons op een voortgezette samenwerking in de komende bestuursperiode. In deze brief beschrijven wij de majeure opgaven die we op het gebied van water en klimaat op ons afzien komen en waarop wij de samenwerking met uw waterschap willen bestendigen of bij voorkeur intensiveren, waarbij we u nadrukkelijk willen oproepen deze opgaven een prominente plek te geven in uw bestuursakkoord voor de komende jaren.

Inleiding

Het watersysteem dat bestaat uit beken, ondergrondse stromen, kanalen en vennen is een belangrijke drager van het Brabantselandschap. Anno 2019 is dit watersysteem vanuit technisch en beheersmatig oogpunt van een hoogstaand niveau. Niettemin zijn er heel duidelijke signalen dat de grenzen van het natuurlijke bodem- en watersysteem zich steeds duidelijker aftekenen: maatregelen op het gebied van bijvoorbeeld waterkwaliteit die ondanks grote inspanningen beperkt effectief blijken, de opkomst van nieuwe vervuilende stoffen (opkomende stoffen, medicijnresten en microplastics) met mogelijk gevaar voor de volksgezondheid, de kwetsbaarheid van stedelijke en agrarische omgeving in relatie tot wateroverlast, de toenemende druk op de kwaliteiten en kwantiteit van het grondwater en de sluipende toename van verdrogingsopgaven voor waterafhankelijke natuur. Ondanks alle inspanningen om de CO₂-uitstoot te verminderen, zal er ook in de toekomst rekening gehouden moeten worden met effecten van temperatuurstijging, zeespiegelstijging, droogte en extreme buien. En dat terwijl er eerst nog een forse slag gemaakt moet worden om met de nu al voelbare effecten van klimaatverandering om te gaan. Al deze ontwikkelingen zorgen er voor dat de betaalbaarheid van het in stand houden van ons watersysteem, onder druk komt te staan.

Integrale aanpak

Het gaat in de nieuwe opgaven wat ons betreft dan ook niet alleen maar om samen te werken op het gebied van water. Om wateropgaven door klimaatverandering structureel aan te kunnen pakken, is ook samenwerking op andere beleidsterreinen en in andere sectoren nodig: rondom bouwen, natuur, groen en landbouw. Het is naar onze mening dan noodzakelijk, zelfs randvoorwaardelijk, dat op die terreinen wordt samengewerkt met de gemeenten om de watergerelateerde opgaven het hoofd te kunnen bieden en om ervoor te zorgen dat ons watersysteem duurzaam én betaalbaar blijft. Zo trekt de gemeente Tilburg samen met u op binnen de 'Greendeal duurzame bedrijventerreinen', en met succes. Daarom willen we graag samen met u verkennen of we deze succesvolle aanpak kunnen intensiveren via andere Green Deals en daarin met ons op te trekken richting provincie en Rijk.

Landschap

Een vitaal aantrekkelijk landschap versterkt de kracht en samenhang van Brabantstad en komt tot uiting in een intensieve samenwerking tussen de steden, de provincie en de waterschappen. Deze samenwerking vindt plaats onder het motto "Een topeconomie in een toplandschap". De uitkomsten

COLLEGE

van het 'Volgende Landschap' (inclusief de ambities beschreven in het binnenkort te verschijnen Werkboek 'Het volgende landschap van BrabantStad') brengen wij samen met alle partners voor het voetlicht tijdens de Landschapstriënnale 2020.

De gemeente Tilburg is zich zeer bewust van het feit dat naast landschappelijke kwaliteit, ook veiligheid, waterzuivering, tegengaan van wateroverlast en beschikbaarheid van voldoende schoon water steeds belangrijker wordende opgaven zijn in onze regio. Een goed waterbeheer wordt daarmee steeds belangrijker voor de nationale en onze lokale en regionale economie. Zo zijn we in Landschapspark Pauwels al samen aan de slag met onderzoek naar inzet van vloeivelden voor waterzuivering. We doen op u een appèl om deze samenwerking nóg sterker voort te zetten, waarbij we de komende periode gezamenlijk willen inzetten op kwaliteitsverbetering. Concreet betekent dit wat ons betreft meer energie en middelen investeren om het ook waar te maken.

Klimaat en energie

Het komende jaar werken de gemeenten in de regio Hart van Brabant aan een Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Het Rijk heeft de gemeenten gevraagd om de regie te nemen in de energietransitie en onder meer in beeld te brengen hoe duurzame energieopwekking kan plaatsvinden. Intensieve samenwerking op dit terrein is noodzakelijk en op dit moment richten we hiervoor de benodigde governance structuur in. Voor zowel warmte als elektriciteit speelt het watersysteem een belangrijke rol: als warmtebron, als energieopslagsysteem en wellicht ook als elektriciteitsproducent. Waterschappen spelen wat ons betreft dan ook een belangrijke, wellicht zelfs een sleutelrol in de energietransitie: zo kunnen zij thermische energie winnen uit oppervlaktewater en afvalwater (TEO-TEA). Graag zien wij onze regio als experimenteel gebied voor dit soort nieuwe energieconcepten. De opgewekte thermische energie kan goed gebruikt worden voor bijvoorbeeld de voeding van warmtenetten in bebouwd gebied. We doen dan ook een oproep aan u om het initiatief te nemen om deze concepten om te zetten in concrete innovatieve pilotprojecten, waarbij we als gemeente Tilburg uiteraard graag onszelf aanbieden als pilotgebied.

In de REKS komen ook de klimaatadaptatie-opgaven aan de orde. Zo gaan we in de REKS aan de slag met een zogeheten 'klimaatkaart' met een bijhorende uitvoeringsagenda. Wij rekenen op uw medewerking om de opgaven vanuit deze uitvoeringsagenda gezamenlijk op te pakken en ook gezamenlijk te financieren. Deze opgaven kunnen zowel betrekking hebben op het bebouwd gebied als op het landelijke gebied. Voor wat betreft het bebouwd gebied werkt de gemeente Tilburg aan wateropvang in de openbare ruimte in combinatie met groen, als 'groen-blauwe dooradering van de stad'. Deze groen/blauwe ruimtes dienen als wateropvang in tijden van hevige regenval, als 'zoetwaterbuffer' in tijden van droogte en kunnen strategisch ingezet worden in potentiële hitte-eilanden, om zo hittestress te voorkomen. Daarnaast stimuleren we inwoners en bedrijven om hun hemelwater van het openbare riool af te koppelen en te laten infiltreren op hun eigen perceel en/of te benutten als grijswatercircuit in eigen huis of bedrijfsgebouw. Ook kan dit water benut worden voor de beregening van de eigen tuin. Dit zorgt er niet alleen voor dat water langer vastgehouden kan worden in stedelijk gebied, maar ook dat de belasting op het (vuilwater)riool en de RWZI's als gevolg van grote hoeveelheden (relatief schoon) hemelwater teruggedrongen kan worden. Dit levert aanzienlijke kostenbesparingen op voor zowel onze gemeente als voor uw waterschap.

Gezamenlijk kunnen we voorkomen dat kosten onevenredig veel bij de inwoners van onze gemeente in rekening worden gebracht, in de vorm van bijvoorbeeld verhoogde waterschapsheffing en rioolbelasting. Graag gaan we met u in gesprek over hoe het inbouwen van financiële prikkels tot gedragsverandering van burgers op gebied van klimaatadaptatie kan leiden. Ook willen we komen tot een gezamenlijk investeringsprogramma om deze prikkels in de praktijk te kunnen toepassen. U kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan een gezamenlijke subsidieregeling voor het 'ontstenen' van particuliere tuinen en bewustwordingscampagnes.

Voor het landelijke gebied zien we ook veel kansen. In het landelijk gebied komen droogte en wateroverlast bij elkaar, als twee zijden van dezelfde medaille. Zo kunnen agrariërs de ene tijd van het

jaar last hebben van wateroverlast, terwijl ze in een andere tijd van het jaar last hebben van (soms extreme) droogte. De oplossing zit volgens ons in het langer vasthouden van water en het robuust inrichten van het watersysteem. Uitgangspunt is hierbij de keten 'vasthouden – bergen – afvoeren' door het vergroten van de sponswerking van de bodem in landbouwgebieden. Dit is mogelijk door maatregelen te nemen die infiltratie verbeteren, vochthoudend vermogen vergroten en bodemleven stimuleren. Daarnaast kan er gezorgd worden voor meer waterberging in het landelijk gebied, specifiek rondom de beken / beekdalen. Het langer vasthouden van hemelwater in het buitengebied zorgt immers voor minder noodzaak tot het nemen van kostbare maatregelen in het stedelijke gebied ter voorkoming van wateroverlast. Ook biedt dit kansen om de klimaatrobuuste beeklandschappen meer dan nu te combineren met het Natuur Netwerk Brabant (NNB), om zo te komen tot een 'groenblauwe dooradering' van het buitengebied. Dit vereist intensieve samenwerking tussen agrariërs, gemeenten, waterschappen en de provincie. Graag dragen we als gemeente bij aan maatregelen die door het waterschap in het buitengebied worden gedaan in ruil voor een bijdrage van de waterschappen in het stedelijke gebied van Tilburg. Dit vanuit een gezamenlijk belang en verantwoordelijkheid in zowel het stedelijke als het landelijke gebied. Ook hier stellen wij een gezamenlijk investeringsprogramma voor.

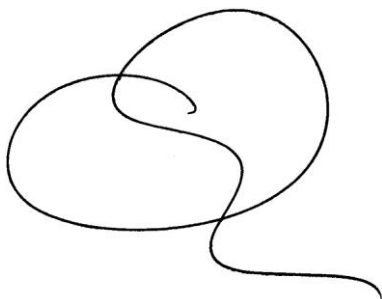
Waterkwaliteit

Schoon water is een voorwaarde voor een gezonde leefomgeving voor mens en dier. We zetten samen in op het voorkomen dat meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, medicijnresten en nanodeeltjes in het oppervlaktewater terechtkomen. Bij voorkeur worden de stoffen er bij de bron uitgehaald, om een te grote belasting van de RWZI's te voorkomen. We doen de oproep om samen na te denken over een kosten-baten analyse tussen bronmaatregelen en end-of-pipe oplossingen. Ook hier stellen wij de stedelijke omgeving graag ter beschikking voor innovatieve proefprojecten.

Alle bovengenoemde opgaven en thema's vragen wat ons betreft om een bestendiging en uitbouw van de constructieve en prettige samenwerking tussen de gemeente Tilburg en uw waterschap. Ik zou u willen vragen op de bovengenoemde voorstellen mee te wegen in uw onderhandelingen, en ben daarbij graag bereid om in een persoonlijk gesprek deze brief toe te lichten.

Hoogachtend,

namens het college,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'S' or 'J' shape with a long, thin tail extending downwards and to the right.

Mario Jacobs
wethouder